

Kansfonds
geven om
een ander

Logo Kansfonds.

Kabinet zet ongedocumenteerden in de kou

Afschaffing bed-bad-brood bezorgt fondsen hoofdbrekens

Door: Redactie DDB

19-09-2024

Cultuur Analyse

Het kabinet staakt de subsidie van de Landelijke Vreemdelingen Voorziening. Met de regeling was in 2023 € 18 mln gemoeid. Inmiddels zijn de kosten door indexering opgelopen. Met deze actie zadelt het kabinet de samenleving op met een complex probleem waarvoor op korte termijn een oplossing moet worden gevonden.

Het was al aangekondigd in het Hoofdlijnenakkoord: 'De rijksbijdrage aan de Landelijke Vreemdelingen Voorziening wordt beëindigd'. En wel per 1 januari 2025. Marjolein Faber (PVV), minister van Asiel en Migratie, schreef eerder deze maand op X: 'Ik zet in op terugkeer in plaats van gesubsidieerde opvang.' In vijf grote gemeenten worden nu nog ongedocumenteerde vreemdelingen op sobere wijze opgevangen om te voldoen aan het recht op opvang dat deze groep heeft en te voorkomen dat ze op straat moeten overleven.

De LVV is bedoeld voor vreemdelingen die geen recht (meer) hebben op verblijf, maar om uiteenlopende redenen niet zijn teruggekeerd naar hun land van herkomst. De regeling biedt deze groep onderdak in combinatie met begeleiding, mits is voldaan aan bepaalde toelatingscriteria. Aan de LVV doen vijf gemeenten mee: Amsterdam, Eindhoven, Groningen, Rotterdam en Utrecht. Daarnaast is er in 21 andere – kleinere – gemeenten een bed-, bad-, broodvoorziening. Het was de bedoeling dat de LVV een landelijk dekkend netwerk zou gaan vormen.

Juridische begeleiding

Kansfonds zoekt samen met Adessium Foundation en de Haëlla Stichting naar nieuwe manieren om deze mensen de hulp en ondersteuning te bieden die ze nodig hebben voor een menswaardig bestaan. Tessa Smets, programma-adviseur Kansfonds: 'We zoeken samen met het Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt (Stichting LOS), maatschappelijke organisaties, fondsen en gemeenten naar oplossingsrichtingen.' Ze vertelt dat men zich bij Kansfonds ook zorgen maakt over de toegang tot het recht voor mensen zonder verblijfspapieren omdat de (juridische) begeleiding nu flink onder druk komt te staan.

Minister Faber zet weliswaar in op terugkeer, maar vaak zijn er meerdere redenen waarom mensen niet terug kunnen naar hun land van herkomst. Een reden kan bijvoorbeeld zijn dat betrokkenen hun identiteit niet kunnen aantonen waardoor ze geen reispapieren krijgen om terug te keren. Ambassades moeten immers eerst kunnen vaststellen of iemand inderdaad een ingezetene is. Zo ontstaat een catch-22: men mag niet langer in Nederland zijn, maar kan evenmin terug naar het land van herkomst.

Afschalen

Een woordvoeder van stichting LOS zei eerder deze maand in *NRC*: 'Alle organisaties zoeken nu naar aanvullende financiering, van gemeenten en van donateurs. De verwachting is dat een deel van de bedden zal moeten worden afgeschaald, maar dat de opvang zeker niet verdwijnt.'

Amsterdam en Utrecht kondigden eerder al aan de opvang zelf over te nemen om te voorkomen dat mensen op straat belanden. Amsterdam trekt € 13,5 mln uit voor de opvang en begeleiding van vijfhonderd ongedocumenteerde vreemdelingen. Overigens bestaat de groep ongedocumenteerden vreemdelingen in Nederland volgens een grove en voorzichtige schatting uit 30.000 tot 60.000 mensen.

Ingewikkelde procedures maken mensen rechteloos

Zonder papieren valt de groep ongedocumenteerden bijna overal buiten, lezen we op de website van Kansfonds. Daarom steunt het fonds specifiek projecten die mensen helpen om aan hun toekomst te werken. 'Samenleven doe je immers samen. We zetten in op waardigheid, eigen kracht en zelfregie.' Tessa Smets, programma adviseur bij Kansfonds legt op de website uit om wie het gaat en waarom niet mogen bestaan 'onmenselijk' is.

Het beeld van uitgeprocedeerde vluchtelingen die op straat zijn beland doet geen recht aan de diversiteit van de groep mensen zonder verblijfspapieren. Smets: 'Het gaat ook om jongeren die hier geboren zijn nadat hun ouders naar Nederland kwamen om hier te werken, maar zonder verblijfspapieren. En om oudere migranten die hier soms als dertig jaar zijn en geen banden meer hebben met het land dat ze achterlieten.'

Mensen zonder verblijfspapieren hebben vaak geen veilig onderdak. Ze zijn dan afhankelijk van anderen wat kan ontaarden in uitbuiting en (seksueel) misbruik. Studeren, stage lopen en werkervaring opdoen zit er niet in. Ook vrijwilligerswerk is uitgesloten. Smets: Dat leven in de wachtstand raakt vooral kinderen en jongeren. Zij groeien op zonder toekomst, zonder hoop. Ze voelen dat ze geen deel uitmaken van de samenleving. Dat alles trekt diepe sporen.'

Bron: Een thuis zonder papieren – Kansfonds.